

מה על "השמאל" לעשות כעת?

לצורך הדיון הנוכחי, "השמאל" הוא אותו ציבור המחויב לארבעת העקרונות הבאים: הפסקת הדיכוי של האוכלוסייה הפלסטינית בשטחים הנשלטים על ידי ישראל (קרי: "די לכיבוש"), הפסקת ההדרה והאפליה של אזרחי ישראל הפלסטינים (קרי: "מדינת כל אזרחיה וכל לאומיה"), צמצום רמת האי-שוויון בחברה הישראלית ובנייה של מדינת רווחה (קרי: "רווחה לכולם"), והתמקדות בתוכן החיים וקידוש כבוד האדם (קרי: הומניזם פלורליסטי).

מדובר בציבור קטן יחסית בחברה הישראלית, שאין לו סיכוי ממשי להוביל בעתיד הקרוב את החברה הישראלית לאימוץ, ולו באופן חלקי, של עקרונותיו. חמור מכך, בעתיד הקרוב, צפויה רק הגדלה של הפער שבין עקרונות אלו לבין מדיניות השלטון ודעת הקהל הרחב. נוכח המצב העגום הזה, המשימה החשובה ביותר של השמאל **בזמן הנוכחי** היא להמשיך להתקיים, ללא ויתור על עקרונותיו, והשנייה היא להנכיח את עקרונותיו לציבור הרחב הן על ידי הסברים והן על ידי מעשים (והכוונה אינה רק לפעולות של מחאה).

המשימה הראשונה שהזכרתי היא להמשיך להתקיים, כיחידים וכקהילה, ללא ויתור על העקרונות שלנו. אין זו משימה קלה כלל, להיפך: קשה לעמוד מול שטיפת המוח השלטונית והמיינסטרימית אשר יוצאת במוצהר כנגד העקרונות הנ"ל, שלא לציין את ההשפעה המכריעה של השלטון על המציאות אשר הופכת רעה ומדכאת יותר ומאשררת **כביכול** את אי-הרלוונטיות של עקרונותינו. ה"התפכחות" של "אנשי ונשות שמאל לשעבר" לא קרתה בחלל הריק. היא פועל יוצא של שבירת הרוח תחת הכוחות החזקים של השלטון והמציאות שהוא יוצר.

המשימה שבה מדובר היא אישית וקהילתית, אלא שלקיום של קהילה תומכת יש חשיבות רבה גם במישור האישי. הקיום של קהילה של שותפים. ות לדעה ולדרך, אשר מהווה מקום מפגש אוהד ומוקד של פעילות, היא שתומכת בעמידה של היחידים. ות מול מיינסטרים שמנוכר אליהם. וממסגר את דעותיהם. כבלתי לגיטימיות ו/או בלתי סבירות. במילים אחרות, תמיכה של אחרות.ים היא אמצעי הגנה חשוב כנגד הגסלייטינג של המיינסטרים. כל זה מבלי לדבר על התפקיד של קהילה כפלטפורמה לשינוי חברתי, כפי שידובר בהמשך.

כפי שנאמר, להמשיך להתקיים במציאות הישראלית הנוכחית, תוך נאמנות לעקרונות הנ"ל, אינה משימה קלה כלל, אלא שהיא הופכת קשה עוד יותר לנוכח האווירה הרעילה בתוך השמאל עצמו. בפרט, אני מתייחס לשיח ההאשמות והעלבונות הבלתי פוסק בין אגפים שונים של השמאל בישראל אשר מקעקע תחושה של סולידריות קהילתית או למצער מנפץ את השמאל לקבוצות קטנטנות אשר עוינות זו את זו. האווירה הזו מצמצמת עוד יותר את המרחבים בהם אנחנו מרגישים. ות בנוח, וגם את האופק של שיתופי פעולה אפשריים.

יודגש שאינני קורא לאחדות דעות או להשתקת ויכוחים ענייניים, אלא לניהול ויכוח באופן חברי ומכבד: להבנה שחילוקי הדעות החשובים שביננו הם חילוקי דעות בין שותפים לדרך, בין חברות בקהילת השמאל. יתר על כן, אני קורא ליצירה של קהילה מוחשית ונוכחת, עם מקומות מפגש ופעילות, אשר מזמינה ומכילה את כל מי שמשתייכים. ות לשמאל.

המשימה השנייה הינה הנכחת העקרונות של השמאל במרחב הציבורי. המדובר לא רק בפעולות מחאה אלא גם בהקמה והפעלה של מוסדות תרבות והשכלה (לא אקדמית ולא מקצועית) ברוח עקרונות הומניזם הפלורליסטי אשר מתמקד בהעשרת תוכן חיי האדם ובפיתוח אישיותו תוך כיבוד בחירותיו. מוסדות אלו -- אשר ירוו את הצמא למשמעות (שמקנן בכל אדם) -- ישרתו בהדרגה גם את הציבור הרחב, ויבנו בסיס אנושי שפתוח יותר לעקרונות השמאל מאשר החברה הנוכחית. מבסיס זה לא ניתן יהיה לסבול את המשך הכיבוש והדיכוי הכרוך בו, לא את ההדרה

והאפליה כנגד חלק גדול מן האזרחים, ולא את אי-השוויון הכלכלי הצורם ואת הרמה הנמוכה של השירותים הציבוריים.

הקמה של מוסדות השכלה ותרבות כאלו תדרוש השקעה כספית ואנרגטית של קהילת השמאל, משום שברור שפרויקט זה לא יזכה לתמיכה מדינתית ויהיה לצנינים בעיני השלטון. אלא שהשקעה זו תבוא "עם שכר בצידה": עצם הפעילות במוסדות אלו תביא לידי ביטוי את עקרונותינו ואת אמונתנו שהם מיטבים עם הציבור בכללותו. לפיכך, מה שיינתן, בחינם, לאחרים על ידי מוסדות אלו הוא בעל ערך כשלעצמו, מעבר לכך שהוא סולל את הדרך לשינוי רדיקלי של המציאות כולה. יתר על כן, בשלב שני אפשר יהיה להרחיב את הפעילות הזו להשתתפות במוסדות רווחה אשר מנסים לפצות על ההזנחה והריקנות שהותירה המדינה.

אני מניח שהקריאה הנ"ל תזכה לביקורת משני כיוונים מנוגדים: מצד אחד יאמר שהתוכנית המוצעת שאפתנית מדי ומצד שני יאמר שהיא מצומצמת מדי. אכן, התוכנית שאפתנית הן מבחינת הצורך לראות ולקבל כשותפים גם אנשים המחזיקים בהשקפות שונות (כל עוד הם מסכימים על עקרונות היסוד המינימליים הנ"ל) והן מבחינת המשאבים הנדרשים כדי להקים ולהפעיל מוסדות כנ"ל. מצד שני, התוכנית מצומצמת משום שהיא לא מדברת, בשלב זה, על שינוי רדיקלי של המציאות ובפרט על הפחתה משמעותית של הסבל הנגרם -- בעיקר לציבורים המוחלשים ביותר בישראל ובשטחים הנתונים למרותה – על ידי המציאות הנוכחית. אלא שמשילוב שתי הביקורות עולה שיתכן שהתוכנית הינה ברת ביצוע וראויה לביצוע. האם ננסה?

הניסיון לממש את התוכנית הנ"ל צריך להיעשות בסבלנות ובמתנות. דברים אינם משתנים כהרף עין ודרושה בניה יסודית שמתחילה בקטנות והולכת צעד אחר צעד. ראוי להתחיל בהקפדה על שיח מכבד וסולידריות אשר מתעלה על חילוקי הדעות, בהקמה של ארגון-על של הקהילה אשר יאגד ארגונים ומוסדות קיימים וחדשים, ובעליית מדרגה של המשאבים העומדים לרשות הארגונים והמוסדות הקיימים ואלו שיוקמו. בואו נתחיל.